

แนวทางการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ ของรัฐบาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับรัฐบาลในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

นางสาว อภิรดี เจริญชัยสกุล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-764-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

14 ส.ค. 2547.

119245282

**CULTIVATION OF NATIONALISM THROUGH NEWSPAPERS
DURING THE REIGN OF KING VAJIRAVUDH AND
PRIME MINISTER PIBULSONGKRAM 'S GOVERNMENT**

MISS APIRADEE CHAROENTHANSAKUL

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-764-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ ของรัฐบาลใน
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับรัฐบาลในสมัย
จอมพล ป.พิบูลสงคราม
โดย นางสาวอภิรดี เจริญธัญสกุล
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด

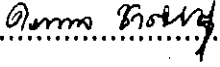
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จอมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์นันทรিকা คุ่มโพธิ์โรจน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

408 51289 28 MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : CULTIVATION /NATIONALISM /NEWSPAPER

APIRADEE CHAROENTHANSAKUL : CULTIVATION OF NATIONALISM THROUGH NEWSPAPERS DURING THE REIGN OF KING VAJIRAVUDH AND PRIME MINISTER PIBULSONGKRAM'S GOVERNMENT. ADVISOR : PROF. SUKANYA SUDBANTHAD.

181 pp. ISBN 974-333-764-4.

This study aims to find out, compare and explain about objective and guideline of cultivating nationalism through newspapers, including analyzing the role, duties and method of cultivating nationalism of newspapers in the reign of King Vajiravudh and Prime Minister Pibulsongkram's Government by studying the substance that reflects the idea and philosophy of cultivating nationalism of all the 12 newspapers selected as group samples.

It was found that newspapers, both in the reign of King Vajiravudh and Prime Minister Pibulsongkram's Government were utilized as tool in cultivating nationalism. Prime Minister Pibulsongkram adopted guideline of cultivating nationalism of King Vajiravudh but used it with different wordings in political, economical and social environments, which, as a result, nationalism cultivating became different. While King Vajiravudh emphasized Nationalism cultivation on Nation, Religion and King, Prime Minister Pibulsongkram stressed it on State, Military soldiers, Leader and Culture.

However, various ideas for nationalism cultivating that were put together, were presented in the same characteristic; that is the emphasis on power of the King, and of the Leader, and stability of the army which represents that – important factor of constructing the Nation is the emphasis on the importance of the warriors, which we can simply say that although the ideas are differently expressed, or cultivation of Nationalism are differently conducted, in every era, it contains the fact that all of them have the same desire which is the desire for importance of status quo of the society.

ภาควิชา วารสารศาสตร์
สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อผู้คิด อ.ศ. พรวิทย์กุลกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Sun
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม _____

กิตติกรรมประกาศ

ระยะเวลา 3 ปี ของการศึกษาระดับปริญญาโท โดยเฉพาะในช่วงเวลาการทำวิทยานิพนธ์ แม้จะเป็นเพียงช่วงเวลาไม่นาน แต่ผู้วิจัยก็ได้พบกับความประทับใจต่างๆมากมายที่น่าจดจำและไม่มีวันลืมเลือน

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรพัต ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้คำอธิบาย ให้ความเมตตา และชี้แนะแก้ไขข้อผิดพลาดให้กับผู้วิจัยจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จส่งไปได้ตลอดรอดฝั่ง ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นันทริกา คุ้มไพโรจน์ ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร.ดวงกมล ขาติประเสริฐ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แง่คิดในมุมมองอันหลากหลายที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ คนสองคนที่สำคัญและรักมากที่สุดในชีวิต คนที่คอยห่วงใยตามไปตลอดระยะเวลาที่ศึกษา คนที่ตั้งความหวังและคาดหวังกับความสำเร็จของลูกตลอดมา อยากให้พ่อกับแม่รู้ว่า ลูกสาวคนนี้ตั้งใจและภูมิใจที่สุด ที่สามารถทำให้พ่อกับแม่ปลื้มใจกับความสำเร็จของลูกได้อีกครั้ง

การเรียนปริญญาโท ตลอดทั้งการทำวิทยานิพนธ์คงไม่สามารถสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหลายๆฝ่าย ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวารสารสนเทศทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และจุดประกายความคิดอย่างมากมายแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ ขอคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ ขอคุณเพื่อนๆปริญญาโท รวมทั้งเพื่อนๆจากโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เพื่อนๆมหาวิทยาลัยกรุงเทพ และโฮ แอน สุ เอ น้องทั้งสี่คน ที่ให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

และหากมีข้อผิดพลาดใดๆที่เกิดจากการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยก็ขอน้อมรับความผิดพลาดนั้นไว้แต่เพียงผู้เดียว.

ฉวีรดี เจริญชัยสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์.....	9
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น.....	10
ขอบเขตในการวิจัย.....	10
อธิบายศัพท์.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดการเกิดสหประชาตินิยม.....	18
ทฤษฎีสื่อสารมวลชน.....	25
ทฤษฎีสัญญาวิทยา.....	33
แนวความคิดเกี่ยวกับสังคมประกิต.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์.....	39
แนวความคิดการโฆษณาชวนเชื่อ.....	41
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	45
หน่วยการวิเคราะห์.....	45
การทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้.....	45
การทดสอบความเชื่อมั่นในการลงรหัส.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
<u>ตอนที่ 1</u> แนวทางการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมในแต่ละสมัย.....	58
- การปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	58
- การปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ครั้งที่หนึ่ง.....	89
- การปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ครั้งที่สอง.....	113
<u>ตอนที่ 2</u> การเปรียบเทียบแนวทางการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ ในแต่ละสมัย.....	139
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
สรุปผลการวิจัย.....	148
อภิปรายผล.....	158
ข้อจำกัดการวิจัย.....	168
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	169
รายการอ้างอิง.....	170
ภาคผนวก.....	177
ประวัติผู้วิจัย.....	181

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย